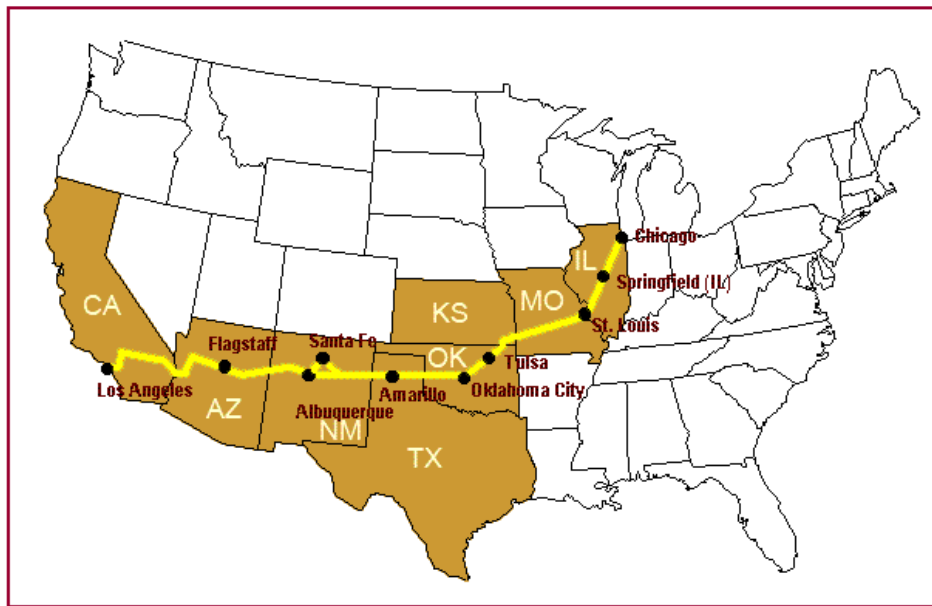

Arthur Krim

Ο
Αυτοκινητοπόταμος
του Αμερικάνικου Ουέστ

Ο Ρουτ Σίξτυ Σιξ εκτείνεται από το Σικάγο ως το Λος Άντζελες, από το μεσοδυτικό χώρο ως την Καλιφόρνια, από τη Λίμνη Μίσιγκαν ως τον Ειρηνικό Ωκεανό, από τη State Street ως το Wilshire Boulevard, από το βαρύ χειμώνα ως το ατέλειωτο καλοκαίρι. Χρησίμευε σαν "αυτοκινητοπόταμος" μέσα στο συνεχώς αναπτυσσόμενο αμερικανικό σύστημα αυτοκινητοδρόμων διασχίζοντας τα δύο τρίτα των ΗΠΑ στα μέσα του 20ου αιώνα. Ενώ σήμερα η επίσημη γραμμή χάραξης του συναγωνίζεται τους πέντε διαπολιτειακούς αυτοκινητοδρόμους (Interstate Highways, όπως π.χ. ο I-40), ο αρχικός "U.S. Highway Number 66" ήταν ο βασικός σύνδεσμος ανάμεσα στον πυρήνα του αστικοποιημένου μεσοδυτικού χώρου και τα νέα εδάφη της Δύσης.

Ακολουθήστε τη διαδρομή από Ανατολικά προς Δυτικά. Πολιτείες: **IL**: Ιλινόι(ς), **MO**: Μιζούρι, **KS**: Κάνσας, **OK**: Οκλαχόμα, **TX**: Τέξας, **NM**: Νέο Μεξικό, **AZ**: Αριζόνα, **CA**: Καλιφόρνια. Πόλεις: Σικάγο, Σπρίνγκφιλντ, Σαν Λούις, Τόλας, Οκλαχόμα Σίτυ, Αμαρίλο, Σάντα Φε, Φλάγκσταφ, Λος Άντζελες.

Η λογική της χάραξης του Ρουτ 66 έγκειται στη σχετική μορφολογική άνεση που παρουσίαζε το αρχικό μονοπάτι που συνέδεε τα δυο σημεία της αμερικανικής ηπείρου που έγιναν τα δυο άκρα του Ρουτ 66. Η διαγώνια πορεία από το Σικάγο στο Λος Άντζελες προτιμήθηκε επειδή συνέπιπτε και με τα νέα εδάφη των ΗΠΑ που προηγουμένως ανήκαν στη Γαλλία και την Ισπανία. Ακόμα και στα 1900 οι δυτικότερες περιοχές αποτελούσαν σημαντικά μέτωπα εποικισμού, ενώ μετά το 1920, καθώς το αυτοκίνητο διεκδικούσε τους δικούς του ασφαλτοστρωμένους χώρους, ο Ρουτ 66 έγινε

ένας πρωτεύων διάδρομος που ενσωμάτωνε την 'Άγρια Δύση στο αμερικανικό πολιτισμικό βασίλειο.

Ο δρόμος της Οκλαχόμα

Την ιδέα για τη χάραξη του Ρουτ 66 είχαν στην Πολιτεία της Οκλαχόμα, που είχε γίνει δεκτή ως πολιτεία των ΗΠΑ μόλις το 1907. Ο στόχος ήταν να συνδεθεί το πρώην ινδιάνικο αυτό έδαφος με τους αναπτυσσόμενους αστικούς πόλους που ήταν το Σικάγο και το Λος Άντζελες διαμέσου μιας εκτροπής της κυκλοφορίας που μέχρι τότε περνούσε από το Κάνσας Σίτυ (Κάνσας/Μιζούρι) και το Ντένβερ (Κολοράντο). Το σχέδιο προχώρησε ως μέρος της κίνησης των "Good Roads" χάρη και στην ευτυχή συγκυρία της ανακάλυψης πετρελαίων στην Οκλαχόμα που έδωσε ώθηση στην οικονομία της περιοχής.

Το όνομα του Cyrus S. Avery που ορίστηκε Επίτροπος του Αυτοκινητόδρομου της Οκλαχόμα στην πόλη Tulsa είναι συνδεδεμένο με τον Ρουτ 66. Ο Avery με συναδέλφους του από το Μιζούρι και το Ιλινόι(ς), που μετείχαν και αυτοί στο Συμβούλιο των Διαπολιτειακών Αυτοκινητοδρόμων που δημιούργησε τη σχετική ονοματολογία και αρίθμηση, ονόμασε τον αυτοκινητόδρομο Σικάγου - Λος Άντζελες "U.S. Highway 60". Όμως η πίεση που τους ασκήθηκε από την Πολιτεία του Κεντάκυ τους ανάγκασε να διαλέξουν ένα δευτερεύοντα αριθμό, το 66, για τον εν λόγω αυτοκινητόδρομο. Σε γράμμα του προς τους αρμοδίους της Ουάσιγκτον ο Avery διαβεβαίωνε –προφητικά– πως η Κυβέρνηση των ΗΠΑ θα είναι αργότερα υπερήφανη για το δρόμο που θα περνούσε από την Οκλαχόμα. Ο αριθμός 66 με τη συνήχηση του s-i-x έμελλε να γίνει σε λίγο σύμβολο διαφημιστικών εξορμήσεων από όταν μάλιστα ιδρύθηκε ο σχετικός σύλλογος και όταν κυκλοφόρησε το πετρέλαιο 66 της εταιρείας Phillips.

Η μυθολογία του αυτοκινητοδρόμου

Μια σημαντική περίοδος στην ανάπτυξη του Ρουτ 66 υπήρξε η δεκαετία του 1930 με το κύμα εσωτερικής μετανάστευσης που προκλήθηκε στις ΗΠΑ από τις καταιγίδες κονιορτού (Dust Bowl) που έπληξαν την περιοχή των Ορέων Όζαρκ. Ο αυτοκινητόδρομος χρησίμεψε ως διάδρομος διαφυγής από την Οκλαχόμα και το Τέξας προς την Καλιφόρνια, τη γη των νέων προσδοκιών. Έγινε το χωνί διαμέσου του οποίου οι φτωχές και κατεστραμμένες από την ξηρασία εκείνης της εποχής οικογένειες μετακινήθηκαν σε Άλλες περιοχές. Ο John Steinbeck απθανάτισε το δράμα εκείνης της μετανάστευσης στο κλασικό έργο του "[Τα σταφύλια της οργής](#)" αφού ακολούθησε τα προσφυγικά караβάνια του 1937 από το Σικάγο ως το Μπάρστοου, κατά μήκος του "U.S.66":

Η Δημοσιά 66 είναι η κεντρική αρτηρία της μετανάστευσης. Ο 66 – το μακρύ μετονόμιο μονοπάτι που διασχίζει τη χώρα, κυματίζοντας ανάλαφρα πάνω στο χάρτη, μια πάνω και μια κάτω, απ' το Μισισιπί ως το Μπέικερσφιλντ – πάνω από τα κόκκινα χώματα, φιδώνοντας ψηλά μες στα βουνά, περνώντας πάνω απ' τον νεροχωριστή και κατηφορίζοντας στη λαμπερή και φοβερή έρημο. Και μέσα από την έρημο πάλι στα βουνά και μέσα στους πλούσιους κάμπους της Καλιφόρνιας.

Η Δημοσιά 66 είναι ο δρόμος της φυγής ενός λαού – πρόσφυγες που φεύγουν από τη σκόνη και τη ρυτιδιασμένη γη, τις βροντές του τρακτεριού και τη μέγαιρα Ιδιοκτησία, την έρημο που ολοένα εισβάλλει βορινά, τους ανεμοστρόβιλους που χυμούνε ουρλιάζοντας από το Τέξας, τις πλημμύρες που δεν κάνουν πλούσια τη γη και αφαιρούν το λίγο πλούτος που υπάρχει. Οι άνθρωποι φεύγουν μπροστά σε όλα τούτα και ξεχύνονται στη Δημοσιά 66 από τα παρακλάδια της, απ' τους καρόδρομους κι απ' τα ανασκαλεμένα εξοχικά δρομάκια. Η Δημοσιά 66 είναι ο κεφαλόδρομος, ο δρόμος της φυγής...

(Κεφάλαιο 12, από την ελληνική μετάφραση του Κοσμά Πολίτη του [μυθιστορήματος](#))

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν μια κρίσιμη περίοδος στην ιστορία του αυτοκινητόδρομου 66 που σημάδεψε τη χρήση του ως οικονομικής αρτηρίας που συνέδεε τα βιομηχανικά κέντρα του μεσοδυτικού χώρου με τις αεροπορικές και ναυτικές βάσεις της Καλιφόρνιας. Κατά μήκος του δρόμου βρίσκονταν στρατηγικές εγκαταστάσεις, κέντρα εκπαίδευσης, αποθήκες πυρομαχικών (στην Έρημο Μοχάβε) και εγκαταστάσεις ατομικών δοκιμών (στο Νέο Μεξικό). Έτσι με το τέλος του Πολέμου, οι προσδοκίες για ευδαιμονία απεικονίστηκαν στο "τραγουδι-χάρτη" (song-map) του ταξιδιού Σικάγο - Λ.Α. που έγραψε το 1946 ο Bobby Troup μαζί με τη σύζυγό του Cynthia και έχει τον τίτλο "Get Your Kicks on Route 66". (Για να κρατήσουμε την ομοιοκαταληξία, αφού μάλιστα πολλά ταξίδια μακρινά ταξίδια συνεχίζονται και τη νύχτα θα μπορούσαμε να το μεταφράσουμε τον τίτλο "Γλέντησε ώσπου να φέξει μες το δρόμο εξήντα έξη"):

*If you ever plan to move west
Travel my way, take the highway that's the best.
Get your kicks on Route Sixty-six!
It winds from Chicago to L.A.
More than two thousand miles all the way.
Get your kicks on Route Sixty-six!
Now you go through St. Louis and Joplin, Missouri;
Oklahoma City looks mighty pretty;
You'll see Amarillo; Gallup, New Mexico;
Flagstaff, Arizona; Don't forget Winona;
Kingman, Barstow, San Bernardino
(© by Londontown Music, Inc.).*

Το χαρτοτραγουδι του Τρουπ αναδείχτηκε σε δημοφιλές κομμάτι της τζαζ της μεταπολεμικής περιόδου. Στην αρχή το τραγούδησε ο [Nat King Cole](#) το 1946 και αργότερα ο ροκεντρολίστας [Chuck Berry](#) καθώς και οι [Rolling Stones](#). Το σπουδαιότερο είναι πως τα ομοιοκατάληκτα ή ρυθμικά συνταιριασμένα ονόματα των πόλεων χρησίμεψαν σαν πρακτική πολεογραφία των διάφορων σταθμών της διαδρομής. Το τραγουδι έγινε ένας πολεογραφικός οδηγός των αυτοκινητιστών που ταξίδευαν προς το μέτωπο της Καλιφόρνιας.

Ιστορική διατήρηση

Η μεταπολεμική ανάπτυξη των Νοτιοδυτικών ΗΠΑ ανήγαγε τον 66 σε πρωτεύοντα άξονα της περιοχής. Κατά μήκος του τμήματος Οκλαχόμα - Αριζόνα, αναπτυσσικά κέντρα όπως το Αμαρίλο, η Αλμπουκέρκ και το Φλάγκσταφ κατέστησαν μείζονες περιφερειακές πόλεις. Ο δρόμος 66 έκανε οδικώς προσιτά μερικά σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος (όπως το Γκραν Κάνυον) που δέχτηκαν πολλούς τουρίστες κατά τη δεκαετία της

αμερικανικής ευφορίας από το 1950.

Ωστόσο με τη δημιουργία του διαπολιτειακού συστήματος αυτοκινητοδρόμων το 1957, άρχισε σε ομοσπονδιακή βάση η αναβάθμιση και η επαναχάραξη του 66. Ο δρόμος διπλής κυκλοφορίας με την ενιαία αρίθμηση -66- αντικαταστήθηκε βαθμιαία κατά τη δεκαετία του 1960 από πολλούς τμηματικούς αυτοκινητόδρομους με τέσσερις ζώνες. Το τελευταίο τμήμα του αρχικού 66 - στην Πολιτεία της Αριζόνας - παρακάμφθηκε κατασκευαστικά το 1984 και το ιστορικό όνομα αποσύρθηκε τον επόμενο χρόνο.

Αν και ο επίσημος χαρακτηρισμός U.S. Highway 66 δεν ισχύει πια, ο ρόλος του 66 ως πρωτεύοντα αυτοκινητόδρομου προς την Καλιφόρνια τον άφησε αθάνατο στη λαϊκή φαντασία. Όπως ο Μισισιπής του Μαρκ Τουαίν, έτσι και ο U.S. 66 υπήρξε ένα ποτάμι της μετανάστευσης και της αναζήτησης μιας καλύτερης τύχης στη Δύση. Όπως και ο Μισισιπής έτσι και ο Ρουτ Σίξτυ Σιξ άφησε μαιάνδρους και οργώματα που οριοθετούν τη "ροή" του. Όλα αυτά είναι ιστορικά λείψανα του φημισμένου 66 και δίκαια αναγνωρίστηκαν ως διατηρητέα και σημειώνονται ευδιάκριτα.

Ο 66 υπήρξε μοναδικός ανάμεσα στους πρώτους διηπειρωτικούς αυτοκινητόδρομους. Συμβόλισε το ρόλο του αυτοκινήτου στο σχηματισμό της μαζικής κουλτούρας στις ΗΠΑ, σε βαθμό που δε συναντιέται σε άλλες κοινωνίες ως τα μέσα του 20ου αιώνα. Αποτέλεσμα ήταν η όλο και πλατύτερη συνειδητοποίηση ότι ο 66 δεν ήταν ένας δρόμος. Ήταν ο αυτοκινητοπόταμος που διέσχιζε τα μέτωπα εξάπλωσης και κατάκτησης του χώρου. Ήταν η μεταφορική ταινία λαϊκής κουλτούρας κατά μήκος της ερήμου και των οροσειρών που χώριζαν την εποικισμένη ανατολή από τον αναδυόμενο νοτιοδυτικό χώρο. Είναι χωρίς άλλο ένα σοβαρό στοιχείο για τη συντήρηση της ιστορικής μνήμης του τόπου.

[Το κείμενο του Arthur Krim, της αμερικανικής Εταιρείας Αρχαιολογίας του Εμπορίου, από τη συλλογή *Geographical Snapshots of North America* (Edited by Donald G. Janelle, The Guilford Press, 1992) που παρουσιάζουμε εδώ, αποτελεί μια εισαγωγή σε τηλεοπτικό μάθημα που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμά μας. Το όλο θέμα σχετίζεται με διάφορα ζητήματα της Ανθρωπογεωγραφίας που θα επισημανθούν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Μετάφραση - επιμέλεια: [Ι. Ρέντζος](#)].

www.geander.com